

REMISSVAR

Universitets- och högskolerådet
Box 4050 93,
104 30 Stockholm

Vårt datum: 2024-10-16
Vårt diarienummer: ADM/2024:488
Ert datum: 2024-09-17
Er beteckning: 4.1.2-00119-2024

Kopia till Utbildningsdepartementet

Remissvar avseende förslag till Universitets- och högskolerådets föreskrifter och allmänna råd om godtagbar standard för utbildningar utomlands på eftergymnasial nivå

Centrala studiestödsnämnden (CSN) vill framföra följande synpunkter på det remitterade förslaget till Universitets- och högskolerådets föreskrifter och allmänna råd om godtagbar standard för utbildningar utomlands på eftergymnasial nivå.

Inledningsvis kan erinras kring att det är CSN som avgör om en utländsk utbildning ska betraktas som gymnasial eller eftergymnasial i studiestödshänseende¹. Vid prövning av om den sökta utbildningen är av godtagbar standard har lagstiftaren valt att UHR bedömer eftergymnasiala utbildningar och CSN gymnasiala utbildningar. Myndigheterna har hitintills haft likartade föreskrifter kring denna prövning. Nedan följer CSN:s synpunkter avseende föreskrifternas respektive delar.

Utländska utbildningar som inte omfattas av nationell lagstiftning

Av 5 § föreskrifterna följer att en eftergymnasial utbildning *vid ett lärosäte* (CSN:s *kursivering*) kan även anses ha godtagbar standard om något av följande villkor är uppfyllt. Mot bakgrund av hur begreppet ”lärosäte” definierats under avsnittet ”ord och uttryck” innebär detta att det enbart är utbildningar på högskolenivå som kan omfattas av 5 § föreskrifterna. Det finns eftergymnasiala utbildningar som inte är på högskolenivå, som inte omfattas av nationell lagstiftning och som inte är trafikflygarutbildningar. CSN anser att alla eftergymnasiala utbildningar bör prövas på samma sätt, oavsett om

¹Prop. 2012/13:152 s. 19

REMISSVAR

utbildningen bedrivs vid ett lärosäte eller inte. Utformningen av bestämmelsen innebär att en eftergymnasial utbildning som inte uppfyller kraven i 4 § p. 1–2 föreskrifterna, inte kan anses ha godtagbar standard. Bedömningen avseende eftergymnasiala utbildningar blir därför enligt CSN:s mening inte enhetlig. CSN anser därför att begränsningen i 5 § föreskrifterna, till att enbart avse eftergymnasial utbildning *vid ett lärosäte*, motverkar en enhetlig prövning.

Till 5 § finns ett allmänt råd. Ett allmänt råd som kungörs i en författningssamling bör placeras under en kursiverad rubrik närmast efter den paragraf i föreskrifterna rådet avser. För att tydliggöra tillämpningen och öka förståelsen bör UHR överväga att i rubriken knyta tillämpningen av det allmänna rådet till 5 § eller begreppet ”godtagbar kvalitetssäkring”. Nedan följer exempel på detta.

”Till 5 § meddelar UHR följande allmänna råd”

”Allmänna råd avseende godtagbar kvalitetssäkring”

Transnationella utbildningar, samarbeten mellan utbildningssamordnare fristående kurser och synnerliga skäl

Inledningsvis anser CSN att rubriken är onödigt informativ. Den tidigare versionen, som var föremål för delning, hade rubriken ”Övriga utländska utbildningar”. CSN anser att den rubriksättningen på ett bättre sätt harmoniserar med föreskriftens innehåll. Därtill, är detta enda gången begreppet ”Transnationella utbildningar” nämns och det saknas vidare beskrivning av begreppets innebörd i föreskriften. CSN anser det vara mindre önskvärt att i en rubrik lista allt som den enskilda paragrafen reglerar. Enligt CSN:s mening är ”Övriga utländska utbildningar” en tillräckligt tydlig rubrik för att vägleda vad föreskriften avser att reglera.

Såsom 6 § föreskrifterna är utformad anges att en utbildning som redan anses ha godtagbar standard enligt 4–5 §§ föreskrifterna även ska ha godtagbar standard enligt 6 §. Syftet med 6 § föreskrifterna anges i konsekvensutredningen är att tydliggöra *under vilka andra omständigheter* som övriga utländska utbildningar kan anses ha godtagbar standard. CSN uppfattar detta som att en utbildning som inte uppfyller kraven i 4–5 §§ föreskrifternas tillämpningsområde, däremot kan falla in under 6 § föreskrifterna. Om detta är syftet så bör UHR överväga att omformulera föreskriften.

”En utbildning, som inte uppfyller kraven i 4–5 §§, ska anses ha godtagbar standard i de fallen”

Till 6 § finns ett allmänt råd meddelat. Även i detta avseende bör det förtydligas att det allmänna rådet är kopplat till 6 §. Vidare bör det övervägas att omformuleras då allmänna råd inte bör delas upp i paragrafer vilket nuvarande skrivning ger sken av att göra. Råden bör utformas som uppmaningar för att undvika att de blir redogörelser för rättsläget, snarare än rekommendationer om tillämpningen av en författning². Vidare har CSN följande synpunkter på det allmänna rådets utformning och innehåll. Av första punkten framgår att en

² Myndigheternas föreskrifter, Handbok i författningsskrivning, Ds 1998:43 s. 122

REMISSVAR

utbildning som är under kvalitetssäkring och där *det är högst sannolikt* (CSN:s kursivering) att den kommer att anses ha godtagbar standard enligt 4–5 §§ efter att kvalitetssäkringen är slutförd, utgör ett synnerligt skäl för att anse att en utbildning har godtagbar standard enligt 6 § föreskrifterna. CSN anser att en sådan ordning, att det är möjligt att fatta beslut som närmast liknar ett förhandsbesked, innan ärendet är utrett som dess beskaffenhet kräver för att fatta ett slutligt beslut, inte är en rättssäker beslutsordning. Rimligen bör beslut i dessa ärenden kunna avvaktas till dess utredningen är fullständig.

Därtill, på förekommen anledning, bör det övervägas att kunna tillämpa institutet synnerliga skäl i de situationer där CSN bedömt att en utbildning är på eftergymnasial nivå, men där utbildningen i studielandet anses vara på gymnasial nivå. Utbildningen bör då kunna anses ha godtagbar standard om den är erkänd av en behörig myndig för gymnasial utbildning i studielandet (jmf 4 § p. 1 föreskrifterna). Dessa utbildningar kommer annars aldrig att kunna uppfylla kraven avseende godtagbar standard.

Undantag

CSN har följande reflektioner i denna del. Såsom CSN uppfattar konsekvensutredningen anger 8–9 §§ föreskrifterna förutsättningarna för att kunna ompröva ett beslut om godtagbar standard. Om så är syftet, bör rubriken således vara omprövning. Vidare anger de båda föreskrifterna att ”Bestämmelserna gäller inte”. Vilka bestämmelser som inte då skulle gälla framgår emellertid inte. CSN anser att föreskrifterna bör omformuleras till att avse det som det är tänkt att avse, exempelvis ”Ett beslut om godtagbar standard enligt 4–7 §§ kan omprövas om den som har anordnat, erkänt, kvalitetssäkrat eller examinerat en utbildning inte uppfyller de krav som föreskrivs i nationell lagstiftning”. Detsamma gäller för 9 § föreskrifterna, exempelvis ”Ett beslut om godtagbar standard enligt 4–7 §§ kan omprövas om den som har erkänt eller godkänt en utbildning saknar möjlighet eller system för att regelbundet kontrollera efterlevnad av de kriterier som legat till grund för erkännandet eller godkännandet”.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I punkten 3 anges att den upphävda författningen tillämpas fortfarande vid Universitets- och högskolerådets bedömning av godtagbar standard för utbildningar på eftergymnasial nivå som har *påbörjats* (CSN:s kursivering) före ikraftträdandet. Det saknas en närmare redogörelse kring detta i konsekvensutredningen. CSN uppfattar skrivningen som att det för tillämpningen av övergångsbestämmelsen är utslagsgivande vid vilken tidpunkt en enskild student har påbörjat en viss utbildning. Detta borde rimligen få till följd att en och samma utbildning, parallellt och samtidigt, är föremål för prövning enligt olika regelverk. UHR prövar huruvida utbildningar kan anses ha godtagbar standard vid tidpunkten för myndighetens beslut. Huruvida en enskild student ansökt om studiemedel för en viss utbildning kan inte tillmätas betydelse, då det är utbildningen som sådan som ska prövas.

REMISSVAR

Beslut om detta remissvar har fattats av tf. rättschefen Jeanette Lundqvist efter föredragning av verksjuristen Anna Renvall. I arbetet med remissvaret har även verksjuristen Åsa Bergdahl och utredaren Henrik Strömberg Croné deltagit.

Jeanette Lundqvist

Anna Renvall